

2011-03-18

Dnr 43-2010:5173

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Olandsskolan och
Ekeby skola i Östhammars kommun

2011-03-18

Rektorer vid Olandsskolan och Ekeby skola
Marmavägen 12
747 30 Alunda

Östhammars kommun
Box 66
742 21 Östhammar

Tillsyn i Olandsskolan och Ekeby skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1 - 9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som skolorna och Östhammars kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att Olandsskolan inte ger alla elever möjlighet att nå kunskapsmålen. En fjärdedel av eleverna i årskurs 9 når inte målen i ett eller flera ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet våren 2010 är i nivå med riket. Andelen elever som var behöriga att söka till ett nationellt program på gymnasiet var 90 procent. Skillnaden mellan flickor och pojkar vad det gäller betyg är stor. Flickorna har ett högre genomsnittligt meritvärde och en större andel flickor än pojkar når minst betyget godkänt i alla ämnen. När det gäller behörighet till nationellt program i gymnasieskolan har pojkarna ett högre värde än flickorna. Detta föranleder skolan att överväga om förväntningar på flickors och pojkars resultat är de samma.

Skolornas redovisning av resultat på de nationella ämnesproven i årskurserna 3 och 5 visar för Olandsskolans del att 90 procent av eleverna i årskurs 3 har nått kravnivån för proven i svenska och 80 procent av dem har nått målen för proven i matematik. För eleverna i årskurs 5 redovisas att 100 procent nått kravnivån i svenska och 71 procent i matematik. I proven i engelska nådde 91 procent kravnivån. För Ekeby skolas del redo-

visas att alla elever, med något enstaka undantag, har nått kravnivåerna för de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Någon samanställning på skolnivå av resultaten i alla ämnen i årskurs 5 görs inte i Ekeby skola.

Olandsskolans redovisning av måluppfyllelsen i årskurs 5 visar att alla eller i stort sett alla elever når målen i alla ämnen utom engelska, matematik och svenska.

Tillsynen visar också att det varierar mellan lärare i vad mån undervisningen är lustfylld och stimulerande för eleverna. Lärarna ger inte heller alltid eleverna utrymme för att pröva antaganden, lösa problem och kritiskt granska och värdera påståenden.

I båda skolorna finns tydliga strukturer för uppföljning och utvärdering av resultaten. I skolornas kvalitetsredovisningar dokumenteras uppföljningar, analyser och nya mål.

Skolorna har två rektorer. Det finns en nedskreven uppdelning av respektive rektors ansvarsområden. Den ena ansvarar för fritidshemmet och två av arbetslagen F – 9 på Olandsskolan. Den andra ansvarar för Ekeby skola med fritidshem och grundskola F – 5 och för ett arbetslag F – 9 på Olandsskolan. I samtal och intervjuer framkommer dock att några elever inte är helt säkra på vem av dem som är just deras rektor.

Skolinspektionen har i tillsynen av Olandsskolan och Ekeby skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

Olandsskolan

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Olandsskolan. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan. Grundskolans kursplaner och betygsriterier).
- All pedagogisk personal i Olandsskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag).
- Rektorn ser inte till att lärarna utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna vid bedömning och betygssättning (2 kap. 6 § grundskoleförordningen 7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Eleverna i Olandsskolan upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande. (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att alla lärare ger eleverna tillräckligt utrymme att formulera och pröva antaganden, lösa problem argumentera och kritiskt granska och värdera påståenden (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot.

Tillsyn i Olandsskolan och Ekeby skola

Datum: 2011-03-18

3 (3)

Dnr 43-2010:5173

- Rektorn ser inte till att lärarna samverkar i tillräckligt hög grad så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Ekeby skola

- All pedagogisk personal på Ekeby skola har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. (2 kap. 3 § skollagen).
- Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Rektorer och Östhammars kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast fyra månader från den dag beslutet för Östhammars kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorer och Östhammars kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman
Enhetschef

Per Eng
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Olandsskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Ekeby skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Östhammars kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Olandsskolan besöktes den 9 och 10 februari. Ekeby skola besöktes den 16 februari.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. I Olandsskolan intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Verksamhetsbesök genomfördes i elevgrupper i alla årskurser. I Ekeby skola genomfördes verksamhetsbesök i alla elevgrupper och i samband med dem fördes samtal med lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolorna

Tabell 1. Antal elever på Olandsskolan

Olandsskolan	Antal elever
Förskoleklass	44
Grundskola 1 – 9	408

Källa: Skolans egna uppgifter, februari 2011

Tabell 2. Antal elever på Ekeby skola

Ekeby skola	Antal elever
Förskoleklass	3
Grundskola 1 – 5	32

Källa: Skolans egna uppgifter, februari 2011

Olandsskolan ligger i samhället Alunda, i den västra delen av Östhammars kommun cirka 5 mil från Uppsala. Skolan är en F – 9-skola med ett fritidshem för de yngre eleverna. Ekeby skola ligger ett par mil öster om Alunda. Skolan har förskoleklass och årskurserna 1-5 och ett fritidshem. I skolans lokaler finns också en förskola. Förskolans och fritidshemmens verksamheter och rektorernas ansvar för dessa omfattas inte av denna granskning.

På Olandsskolan finns ca 450 elever uppdelade på tre arbetslag med förskoleklass till och med årskurs 9 i vart och ett. Ekeby skola är en liten skola med ca 35 elever uppdelade på åldersblandade klasser i ett och samma arbetslag.

Skolorna leds av två rektorer. En av dem har ansvar för Olandsskolans fritidshem och två av F – 9-arbetslagen där. Den andre har ansvaret för ett av Olandsskolans F – 9-arbetslag och dessutom för Ekeby skolas fritidshem och skolverksamhet. Denne har också ansvar för förskolan i Ekeby.

Skolorna har ett gemensamt elevhälsoteam med skolsköterska, kurator, specialpedagog och speciallärare. Centralt i kommunen finns också skolläkare och psykolog som skolorna har tillgång till.

Undervisningsgrupperna är små i båda skolorna. Även på Olandsskolan är de flesta undervisningsgrupperna inte större än 15 – 20 elever.

Tillsynsprotokoll för Olandsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Olandsskolan. Resultaten på de nationella ämnesproven och betygen visar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen,
Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

Slutbetygen för årskurs 9 våren 2010 visar att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja resultaten. En fjärdedel av eleverna i årskurs 9 når inte målen i ett eller flera ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet våren 2010 är 208 vilket är samma som för riket. Andelen elever som är behöriga att söka till ett nationellt program på gymnasiet samma år är 90 procent. Skillnaden mellan flickor och pojkar vad det gäller betyg är stor. Flickorna har ett högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna (215 mot 199) och en större andel flickor än pojkar når minst betyget godkänt i alla ämnen (76 mot 71 procent). När det gäller behörighet till nationellt program i gymnasieskolan har pojkarna ett högre värde än flickorna (87 mot 96 procent). Resultatet för Olandsskolans pojkar är här högre än för pojkar i riket. Detta föranleder skolan att överväga om förväntningar på flickors och pojkars resultat är de samma. Betygen skiljer mycket mellan olika ämnen. I till exempel hem- och konsumentkunskap har 65 procent av flickorna och 30 procent av pojkarna betyget mycket väl godkänd (MVG). I matematik har drygt 5 procent av flickorna och nästan 17 procent av pojkarna betyget MVG. Motsvarande värden för ämnet kemi är 16 procent för flickorna och 4 procent för pojkarna. I ämnet idrott och hälsa är värdena 27 respektive 12 procent.

Resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att 91 procent av eleverna når kravnivån i engelska, 71 procent i matematik och 100 procent i svenska.

I de nationella ämnesproven i engelska, fysik, matematik och svenska för årskurs 9 klarade alla elever minst kravnivån i alla delprov utom läsförståelse i svenska där 16 procent av eleverna inte nådde kravnivån.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

All pedagogisk personal på Olandsskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag

Motivering:

Alla lärare som undervisar i bild, musik, kemi, matematik och teknik har inte utbildning för undervisning i dessa ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna vid bedömning och betygssättning.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

I intervjuer och samtal med elever och lärare framkommer att alla lärare inte utgår från kursplanernas mål och fastställda kriterier vid betygssättningen. Vidare konstaterar Skolinspektionen att betygen varierar mycket mellan de olika ämnena. I ämnet hem- och konsumentkunskap har över hälften av eleverna i årskurs 9 betyget MVG medan samma betyg har uppnåtts av knappt 5 procent i ämnet slöjd.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Eleverna i Olandsskolan upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

I samtal och intervjuer med elever och lärare och vid lektionsbesök framkommer att det varierar mellan olika lärare i vad mån undervisningen är lustfylld och stimulerande. Vid många av de lektionsbesök som inspektörerna gjorde var det påfallande ofta som elever var passiva åskådare till det som utspelade sig i klassrummet utan att läraren försökte aktivera dem till att delta i aktiviteterna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alltid eleverna utrymme för att pröva antaganden, lösa problem och kritiskt granska och värdera påståenden.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

I samtal och intervjuer med elever och lärare och vid lektionsbesök framkommer att undervisningen i stor utsträckning utgörs av faktasamlande och att söka svar på lärarens eller lärobokens frågor. Eleverna ges sällan utrymme att lösa problem eller att värdera påståenden utifrån egna frågeställningar inom aktuellt kunskapsområde.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna samverkar i tillräckligt hög grad så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

I samtal och intervjuer med rektorer och lärare framkommer att det inte finns något samarbete och någon samverkan mellan förskoleklasslärarna och andra lärare för att åstadkomma en pedagogisk och didaktisk kontinuitet för den enskilde eleven och för gruppen.

Tillsynsprotokoll för Ekeby skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☐

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☐

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

All pedagogisk personal på Ekeby skola har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

En av lärarna undervisar i bild, idrott och hälsa, matematik, No, svenska, So och teknik utan att ha utbildning för att undervisa i dessa ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av sammanfattar inte i tillräcklig grad vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I alltför hög utsträckning läggs ansvaret för den fortsatta kunskapsutvecklingen på eleven och vårdnadshavaren.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektor tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

På Ekeby skola görs ingen sammanställning av resultaten i alla ämnen i årskurs 5. För att göra en bedömning av resultatutvecklingen över lång tid samt för att få underlag för resursfördelning behöver rektorn sammanställa kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5.